

Verbets tempus

Hur använder man verbets olika tempus?

"Tempus" är ett namn på de olika tidsformer, som man bildar av hjälpverb och huvudverb.

Dessa tidsformer används för att beskriva handlingar och tillstånd i nutid, dåtid och framtid.

Ordet tempus betyder ursprungligen "tid".

Ibland använder man huvud verbet plus ett hjälpverb för att bilda ett tempus: Jag har vattnat blommorna.

Det är viktigt att man håller sig till tempus som passar ihop i en text eller artikel. [Se denna artikel:](http://www.satsdelar.se/tempus-skrivande.php) <http://www.satsdelar.se/tempus-skrivande.php>

Nedan följer de olika tempus som finns i svenska språket.

Presens

"Presens" är ett namn på det tempus man använder för att beskriva handlingar eller visa på tillstånd, som händer eller är nu.

Verb som står i presens:

- Kalle springer hem.
- Katten äter maten.
- Oskar vattnar blommorna.
- Hon är snäll.
- Vi finns hemma om du söker oss.

Ytterligare info:

Man använder även presens för att beteckna att något "brukar ske":

Exempel: *Vatten **kokar** vid 100 grader.*

Man kan även använda presens och ange att något kommer att ske i framtiden:

Exempel: *I morgon **reser** jag till Spanien.*

Övningsuppgift

Skriv ner meningar och använd olika verb som står i presens.

Imperfekt eller preteritum

Detta tempus kallades tidigare **imperfekt** i svenskan men kallas numerap**preteritum**.

Fullbordad handling i dåtid:

Jag **städade** vinden i förra veckan och blev snabbt klar.

Verbet "städade" uttrycker en fullbordad handling i dåtid och står i tempuset preteritum.

Fullbordat tillstånd i dåtid:

Olle **var** sur i lördags men blev snabbt glad igen.

Verbet "var" uttrycker ett fullbordat tillstånd i dåtid och står i tempuset preteritum.

"Preteritum" är ett namn på det tempus man använder för att beskriva att handlingar eller tillstånd hände eller var tidigare.

Verbet som står i preteritum följs ofta av ett ord, som beskriver när eller var det hände.

Verb som står i preteritum:

- Han åkte bussen igår.
- Jag målade huset förra sommaren.
- Berit blev glad snabbt.
- Stina spelade piano ofta förra sommaren.
- Kalle hämtade Olle igår.
- Ulla gick hela vägen till stranden förra måndagen.

Ytterligare info:

Man kan även använda preteritum för att ange att något brukade hända i förfluten tid:

Exempel: *Munkarna i klostren **skrev** av böcker för hand.*

Ibland används preteritum i stället för presens. Särskilt för att uttrycka känslor.

Exempel: *Det **var** snällt av dig att möta mig! Det här **var** vackra tavlor!*

Övningsuppgift

Skriv ner meningar och använd olika verb som står i preteritum.

Perfekt

"Perfekt" är ett namn på det tempus man använder för att beskriva att handlingar eller tillstånd är fullbordade.

Ordet "perfekt" betydde ursprungligen "färdiggjord".

Du bildar perfekt med hjälp av ett huvudverb och hjälp verbet "har". Hjälp verbet "har" sätts alltid före huvud verbet.

Jag har skrivit till mamma.

Du bildar perfekt för att du vill kommunicera att något är klart och fullbordat.

Hjälp verbet "har" plus huvud verbet i temaformen supinum bildar tempuset perfekt.

Perfekt använder man även för att beskriva och betona att handlingar eller tillstånd har skett vid en obestämd tidpunkt i förfluten tid. Beskriver en handling med anknytning till nuet.

Olle har jobbat i trädgården hela veckan.

Nu har jag väntat i en timme.

Perfekt beskriver även ett tillstånd eller en handling som har resulterat i en viss erfarenhet hos en person.

Per har bott i Frankrike, så han talar flytande franska.

Perfekt användes också för att beskriva en handling som påbörjats i förfluten tid och som fortfarande är aktuell.

Han har vistats utomlands i 10 år och han trivs mycket bra.

Perfekt används även för att uttrycka att något har inträffat nyligen.

Berit har just flyttat till Stockholm.

Verb som står i perfekt:

- Jag har fyllt på bensin i bilen.
- De har färgat mattan röd.
- Hon har varit förtjusande.
- Lisa har stulit silvret i slottet.
- Nilssons har lagt om sin gräsmatta.
- Jag har tätat mina fönster.

Övningsuppgift

Skriv ner meningar och använd olika verb som står i perfekt.

Skillnaden mellan preteritum och perfekt

Preteritum använder man för att beskriva att handlingar eller tillstånd hände eller var tidigare.

Olle jobbade i trädgården.
Stina var lycklig.

Perfekt använder man för att beskriva och betona att handlingar eller tillstånd är fullbordade.

Olle har jobbat i trädgården.
Stina har varit lycklig.

Exempel:

- Preteritum: Olle var besviken efter förlustmatchen.
Perfekt: Olle har varit besviken efter förlustmatchen.
- Preteritum: De städade huset igår.
Perfekt: De har städat huset.
- Preteritum: Han var glad för presenten.
Perfekt: Han har varit glad för presenten.
- Preteritum: De jobbade hårt i tisdags.
Perfekt: De har jobbat hårt förut.
- Preteritum: Jag var ledsen igår.
Perfekt: Jag har varit ledsen.

Övningsuppgift

Skriv ner meningar och använd preteritum och perfekt.

Pluskvamperfekt

"Pluskvamperfekt" är ett namn på det tempus man använder för att beskriva att handlingar eller tillstånd var fullbordade, innan något annat hände.

Pluskvamperfekt, av latinets plus quam perfect, "mer än fullbordat".

Jag hade ätit innan Bengt kom.

Man bildar detta tempus med hjälpverbet "hade" och ett huvudverb i temaformen supinum.

Exempel på pluskvamperfekt:

- hade spelat
- hade målat
- hade cyklat
- hade orkat
- hade stulit

Meningar med verben i pluskvamperfekt:

- Vi åkte till Spanien förra året, men Nilssons hade redan varit där.
- Vi campade på Öland förra sommaren, eftersom de hade byggt en ny bastu där.
- Han hade precis ätit, när Sture kom.
- De byggde huset själva, men hade fått ritningarna innan.
- Olle fiskade hela förra sommaren, för han och hans bror hade köpt ny utrustning på våren.

Övningsuppgift

Skriv ner meningar och använd olika verb som står i pluskvamperfekt.

Futurum

"Futurum" är ett namn på det tempus man använder för att beskriva handlingar eller tillstånd som kommer att hända i framtiden.

Futurum betyder ursprungligen "det som skall bli".

Man bildar detta tempus med hjälpverben "ska / skall" och "kommer att" plus huvudverb i infinitiv.

Meningar med verb i futurum:

- Han ska åka bussen imorgon.
- Hon kommer att hjälpa mig att flytta.
- Lisa ska spela piano hela kvällen.
- Vi kommer att resa till Spanien till sommaren.
- Olle skall spela fotboll imorgon.

Övningsuppgift

Skriv ner meningar och använd olika verb som står i futurum.

Konditionalis

Det finns två olika slags konditionalis.

"Konditionalis 1" är ett namn på det tempus man använder för att beskriva handlingar eller tillstånd som kan inträffa vid vissa villkor.

Jag skulle komma till dig i Spanien, om jag fick ledigt.

Konditionalis betyder ursprungligen "villkor".

Detta tempus bildas alltid med hjälpverbet "skulle" och infinitiv av huvudverbet.

Artikel från www.ordklasser.se. Testa dig själv på www.grammatiktest.se
Copyright © 2012 Peter U Larsson www.peterularsson.se

Meningar med verb i konditionalis 1:

- Nils skulle utbilda sig, om han fick hjälp.
- Olle skulle bada, om det blev varmare i vattnet.
- Om Sture kom hem, skulle Sara bli glad.
- De skulle skärpa sig, om Greta var här.
- Stina skulle gifta sig, om Yngve friade.

Övningsuppgift

Skriv ner meningar och använd olika verb som står i konditionalis1.

"Konditionalis 2" är ett namn på det tempus man använder för att beskriva handlingar eller tillstånd som kunde ha hänt i framtiden vid vissa villkor.

Jag skulle ha utbildat mig till lärare, om vi hade haft pengar.

Konditionalis betyder ursprungligen "villkor".

Detta tempus bildas alltid med hjälpverben "skulle" och "ha" samt supinum av huvud verbet.

Meningar med verb i konditionalis 2:

- Inge skulle ha tagit in hästen, om stallet hade varit öppet.
- Pär skulle ha gett katten mjölk, om den hade varit inne.
- Om jag hade haft bil, skulle jag ha hämtat dig.
- Oskar skulle ha ringt, om han hade fått tag i en telefon.
- De skulle ha skrivit till oss från Spanien, om det hade funnits postgång.
- Berit skulle ha åkt från Stockholm, om vädret hade tillåtit det.

Övningsuppgift

Skriv ner meningar och använd olika verb som står i konditionalis 2.

Nu vet du vad verbets tempus är och hur de används!